

Ärendenummer
TRV 2022/101242
Motpartens ärendenummer
Ds 2022:22

Dokumentdatum
2022-12-09

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Mottagare
Finansdepartementet,
finansdepartementet.registrator
@regeringskansliet.se

Kopia till
Diariet
GD-sekreterare
Webb-och projektstöd

Svar på remiss gällande Ds Bättre konsekvensutredningar 2022:22

Det förslag som lämnas i promemorian förväntas bidra till bättre beslutsunderlag i statlig verksamhet. Ramverket¹ som föreslås följer i stora delar ESO-rapporten "Tänk efter före!" (Forsstedt, 2018). Precis som promemorian konstaterar finns behov av fler insatser, utöver det förslag som lämnas, för att det svenska ramverket ska komma i nivå med länder som ligger högt i OECD:s ranking. För att uppnå syftet - bättre beslutsunderlag i statlig verksamhet - behöver statsförvaltningen systematiskt och under lång tid arbeta med att bygga upp efterfrågan på, och förutsättningar för att genomföra, konsekvensutredningar baserat på samhällsekonomiska principer. Förslaget som lämnas i promemorian är i stort en lovvärd början men det finns några punkter som kan bidra till att utvecklingen inte går i rätt riktning. Dessa redogörs i korthet nedan:

Utvärdering av förslag och granskningar av konsekvensutredningar.

Promemorian föreslår att en tillfällig utvärderingsfunktion inrättas under två år och att Regelrådets mandat att granska konsekvensutredningar inte breddas i nuläget. Det innebär att det kommer att vara svårt att bedöma om syftet med förändringen uppnås på längre sikt. Fler utvärderingar bör därför göras regelbundet av t ex Statskontoret. En möjlig konsekvens med Regelrådets fortsatta begränsade granskning av konsekvenser för näringslivet är att dessa konsekvenser får fortsatt stor tyngd – även där andra konsekvenser kan vara av större betydelse. Det kommer också vara svårt att uttala sig om kvaliteten på de konsekvensutredningar som *inte* skickas till Regelrådet om inte bredare granskningar genomförs systematiskt. Konsekvensutredningar som i dagsläget inte skickas till Regelrådet kan exempelvis handla om förslag som får betydande effekter för övriga samhället även om de inte bedöms ge några effekter för företag. För att kunna bedöma om olika förslags fördelar överstiger nackdelarna behöver därför fler konsekvensutredningar granskas bredare på regelbunden basis.

¹ Med ramverk avses stöd i utredningsarbetet som vägledning, metodutveckling och underlag till analys samt granskning av konsekvensutredningar.

Ärendenummer
TRV 2022/101242
Motpartens ärendenummer
Ds 2022:22

Dokumentdatum
2022-12-09

Stor tyngd läggs vid vägledning, metodutveckling och stöd. Exempelvis Storbritanniens vägledning inriktas mot stöd i analysarbetet medan ESV:s nuvarande vägledning fokuserar på det praktiska arbetet, t ex när Regelrådet ska kontaktas. Att ta fram en konsekvensutredning som allsidigt belyser vilka konsekvenser ett antal åtgärder kan få för samhället är ofta komplicerat och förenat med stor osäkerhet. Utmaningen ligger inte enbart i att det är svårt att kvantifiera och värdera effekter monetärt, vägledningen behöver t ex skilja på vad som är företagsekonomiska, samhällsekonomiska och statsfinansiella effekter. Det är viktigt att undvika dubbelräkningar och sammanblandning av effekter för att undvika trovärdighetsproblem med den samhällsekonomiska analysen. Av samma anledning kommer det även vara viktigt att särskilja de olika perspektiv som ska vägas in.² De resurser som tilldelas ESV för detta arbete bedöms vara mycket små (2 årsarbetskrafter) i förhållande till den insats som krävs.

Stora behov av att utveckla underlag till analys. Promemorian belyser inte behovet av FOI och andra utvecklingsbehov. Dessa är tämligen omfattande det kommer ställa stora krav på ESV att hantera, det finns även behov av forskningsmedel för detta ändamål.

Överväg att Regeringskansliets interna beredningsprocess ska omfattas av kraven. Det kan ske via riktlinjer eller liknande. Regeringskansliet bereder många viktiga frågor i tidiga skeden och hanteringen har ofta stor påverkan på den fortsatta beredningen.

Möjliga konsekvenser för Trafikverket (TRV)³. TRV har inget utpekat metodansvar vare sig i det nuvarande regelverket om konsekvensutredningar eller i den nya konsekvensförordningen. Detta trots att samhällsekonomisk analys har tillämpats i beslutsfattandet i transportsektorn under mycket lång tid. TRV har ett utpekat ansvar för samhällsekonomisk analys inom transportområdet genom sin instruktion och utvecklingsarbetet med metoder, modeller och analysunderlag har i decennier bedrivits forskningsbaserat, bland annat inom ASEK. Det bör därför övervägas hur denna erfarenhet kan tas tillvara i förslaget.

TRV kan, liksom andra berörda myndigheter, ha behov av att utveckla arbetssätt och metodstöd internt eftersom analysunderlag, modeller och verktyg framförallt är utvecklade för analyser av infrastrukturinvesteringar. En fördel är emellertid att myndigheten har god analytisk kompetens inom samhällsekonomisk analys.

² När det gäller perspektiv är t ex Agenda 2030 endast delvis hanterade i promemorian.

³ Trafikverket tar bland annat fram konsekvensutredningar i arbete med EU-förordningar, EU-direktiv och internationellt förhandlingsarbete samt vid föreskrifter (exempelvis hastigheter och bärighet samt fastställande av banavgifter och infrastrukturavgifter på väg). Trafikverket berörs även i arbetet med att ta fram ett infrastrukturegelverk som bl a styr upphandlingar och genomförande av åtgärder. Regelverket bygger vidare på EU-regler men det är även regler som tas fram av Trafikverket. Konsekvensutredningar tas även fram vid framställan av nya eller ändrade regler och i samband med regeringsuppdrag.

Ärendenummer
TRV 2022/101242
Motpartens ärendenummer
Ds 2022:22

Dokumentdatum
2022-12-09

Därutöver kan efterfrågan på att utveckla underlag och att bistå med samhällsekonomiskt stöd öka från övriga myndigheter inom transportområdet, exempelvis Transportstyrelsen.⁴ Exempel på efterfrågesituationer är när TRV ska bistå andra myndigheter att ta fram samhällsekonomiska underlag i internationella förhandlingar och andra regelgivningssituationer inom transportsektorn. Dessutom kan det bli större tonvikt att TRV ska utveckla samhällsekonomiska analyser för hela transportområdet (dvs öka fokus mot regelgivning, historiskt har investeringsanalys varit centralt).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit Ek.dr. Sara Forsstedt, Expertcenter. Samråd har skett med Samhällsekonom Amanda Tollstoy och Enhetschef Hélène Bratt Wettergren, Samhällsekonomenheten på Expertcenter samt Elisabeth Wikström Enhetschef Underhåll. I den slutliga handläggningen har Ek. dr Sara Forsstedt, Expertcenter deltagit samt Avdelningschef Johanna Dillén, Expertcenter och Veronica Molin, Utredningsledare Planering samt Stefan Engdahl, chef verksamhetsområde Planering.

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Handläggare: Sara Forsstedt
Direkt: 010-123 19 87
Mobil: 072-084 80 15

Trafikverket
Adress: Ärendemottagningen, Box 810, 781 28 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921
trafikverket.se

⁴ TRV har ett utpekad ansvar för att utveckla, förvalta och tillämpa metoder och modeller för samhällsekonomiska analyser inom transportområdet genom sin instruktion. Transportstyrelsen har i dagsläget inget sådant ansvar.

Ärendenummer
TRV 2022/101242
Motpartens ärendenummer
Ds 2022:22

Dokumentdatum
2022-12-09

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2022/101242, Motpartens ärendenummer Ds 2022:22, Dokumentdatum 2022-12-09, Dokumenttyp BREV.